

Briselē, 2023. gada 23. novembrī
(OR. en)

15782/23

Starpiestāžu lieta:
2023/0311(COD)

SOC 815
ANTIDISCRIM 193
FREMP 341
TRANS 522
SPORT 59
CULT 166
CODEC 2216
IA 315

PIEZĪME

Sūtītājs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja (I)
Saņēmējs:	Padome
Temats:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko izveido Eiropas invaliditātes karti un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti – <i>vispārēja pieeja</i>

I. IEVADS

Komisija 2023. gada 6 septembrī pieņēma priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko izveido Eiropas invaliditātes karti un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti ¹.

¹ Dok. 12755/23.

Ierosinātās direktīvas mērķis ir personām ar invaliditāti nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi īpašiem nosacījumiem un preferenciālam režīmam īstermiņa uzturēšanās laikā citās dalībvalstīs un tādējādi personām ar invaliditāti atvieglot brīvu pārvietošanos. Ar to kā invaliditātes apliecinājums tiek ieviesta standartizēta Eiropas invaliditātes karte un standartizēta Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karte, kas apliecina atzītas tiesības uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti paredzētām stāvvietām (“stāvvietu izmantošanas tiesības”). Tā ir viena no pamatiniciatīvām Personu ar invaliditāti tiesību stratēģijā 2021.–2030. gadam ² un palīdz īstenot Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (*UNCRPD*).

Priekšlikums attiecas uz vairākām politikas jomām, un tāpēc tam ir vairāki juridiskie pamati:

- LESD 53. panta 1. punkts un LESD 62. pants par pakalpojumiem, ko iekšējā tirgū sniedz par atlīdzību;
- LESD 91. pants par pakalpojumiem transporta jomā, tostarp stāvvietām;
- LESD 21. panta 2. punkts attiecībā uz darbībām un objektiem, kas neietilpst jēdzienā “pakalpojumi”, it īpaši tām darbībām un objektiem, kas tiek nodrošināti bez atlīdzības.

Sarunas par to risinās saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, kas paredzēta visos iepriekš minētajos pantos.

DK ³ un PT ⁴ valstu parlamenti iesniedza viedokli par Komisijas priekšlikumu.

² Dok. 6268/21.

³ Dok. 15300/23.

⁴ Dok. 15532/23.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja pieņēma izpētes atzinumu par Eiropas invaliditātes kartes iniciatīvu ⁵. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par Komisijas priekšlikumu tika lūgts 2023. gada 28. septembrī, un tas vēl nav sniegts.

Reģionu komitejai 2023. gada 28. septembrī lūdza sniegt atzinumu, un tas vēl nav sniegts.

Eiropas Parlamentā galvenā atbildīgā ir Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja. Parlaments par savu nostāju vēl nav lēmis.

II. PAŠREIZĒJAIS STĀVOKLIS

Pēdējo trīs mēnešu laikā Sociālu jautājumu darba grupa priekšlikumu ir sīki izskatījusi ⁶.

Sarunu gaitā prezidentvalsts ir veikusi izmaiņas tekstā, lai kļiedētu delegāciju paustās bažas. Ar daudzām no ieviestajām izmaiņām tiecas uzlabot skaidrību par direktīvas darbības jomu attiecībā uz personām un tās materiālo piemērošanas jomu un ņemt vērā dalībvalstīs ieviesto dažādo sistēmu daudzveidību un īpatnības.

Galvenās izmaiņas ir šādas.

1. Visā dokumentā ir precizēts jēdziens “invaliditātes statuss”, īpaši attiecībā uz tām dalībvalstīm, kurās nav vienotas invaliditātes definīcijas.
2. Direktīvas 2. pantā tika iekļauti divi papildu atbrīvojumi, lai no direktīvas darbības jomas izslēgtu dažus pakalpojumus.

⁵ SOC/765, 27/04/2024.

⁶ Sanāksmes, kas notika 2023. gada 18. un 25. septembrī, 11.–12. oktobrī, 30. oktobrī un 10. novembrī.

3. Juridiskās noteiktības labad 3. pantā tika pievienota termina “īstermiņa uzturēšanās” definīcija. Tika pievienots 2. panta 2. punkts, lai precizētu, ka dalībvalstis var pieņemt lēmumu direktīvu piemērot laikposmiem, kas ir ilgāki par īstermiņa uzturēšanos.
4. Tika veiktas izmaiņas, lai sīkāk precizētu direktīvas darbības jomu attiecībā uz personām, īpaši attiecībā uz labuma guvēju definīciju 4. pantā un burtu “A” izmantošanu, ko var pievienot Eiropas invaliditātes kartei.
5. Noteikumi par karšu izdošanu un derīgumu 6. un 7. pantā ir padarīti mazāk preskriptīvi. Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti vienmēr izsniedz kā fizisku karti, un dalībvalstis var nolemt fizisko versiju papildināt ar pieejamu digitālo formātu.
6. Lai nodrošinātu aktīvu dalībvalstu iesaistīšanos abu karšu digitālā formāta noteikšanā, 6. un 7. pantā tagad ir paredzēts, ka attiecīgās kopējās tehniskās specifikācijas tiks noteiktas ar īstenošanas aktu. Tika noteikts, ka īstenošanas aktu pieņemšanas termiņš Komisijai ir viens gads pēc direktīvas stāšanās spēkā.
7. Termins “sodi” 14. pantā tika aizstāts ar terminu “piemēroti pasākumi”.
8. Transponēšanas periods normatīvo un administratīvo aktu pieņemšanai, lai izpildītu direktīvas prasības, ir pagarināts no 18 mēnešiem līdz 36 mēnešiem. Direktīvas transponēšanas periods tika pagarināts no 30 mēnešiem līdz 48 mēnešiem.
9. Ņemot vērā daudzvalodības nozīmi, dokuments tika grozīts, lai ļautu dalībvalstīm izdot divvalodu kartes, kurās ir izmantota angļu valoda un valsts valoda(-as).
10. Pašreizējā tekstā ir paredzēts abās kartēs iekļaut QR kodu kā visefektīvāko digitālo elementu, kura mērķis ir novērst krāpšanu.

III. PREZIDENTVALSTS KOMPROMISA PRIEKŠLIKUMS

Prezidentvalsts 22. novembrī Pastāvīgo pārstāvju komitejai iesniedza kompromisa tekstu ⁷, lai *EPSCO* padomē 2023. gada 27. novembrī varētu panākt vispārēju pieeju. Visas delegācijas, kas uzstājās, varēja atbalstīt prezidentvalsts kompromisa priekšlikumu, un neviena delegācija pret to neiebilda. Komiteja tika arī informēta par ietekmes novērtējuma izskatīšanas rezultātiem, kas apkopoti dokumenta 15463/23 papildinājumā.

IV. SECINĀJUMS

Padome (*EPSCO*) tiek aicināta panākt vispārēju pieeju par tekstu, kas izklāstīts šīs piezīmes pielikumā, un pilnvarot prezidentvalsti sākt sarunas par šo dosjē ar Eiropas Parlamenta pārstāvjiem.

⁷ Dok. 15463/23.

2023/0311 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,

ar ko izveido Eiropas invaliditātes karti un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 53. panta 1. punktu, 62. pantu, 91. pantu un 21. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ¹,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ²,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

¹ OV C , , . lpp.

² OV C , , . lpp.

tā kā:

- (1) Eiropas Savienība ir dibināta, pamatojoties uz tādām vērtībām kā cilvēka cieņa, brīvība un cilvēktiesību ievērošana, un ir apņēmusies apkarot diskrimināciju, tostarp diskrimināciju invaliditātes dēļ, kā noteikts Līgumā par Eiropas Savienību (LES), Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (Harta).
- (2) Hartas 26. pantā Savienība atzīst un ievēro cilvēku ar invaliditāti tiesības izmantot pasākumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu viņu neatkarību, sociālo un profesionālo integrāciju un dalību sabiedrības dzīvē.
- (3) Ikvienam Savienības pilsonim ir pamattiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstu teritorijā, ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, kas noteikti Līgumos un to īstenošanai pieņemtajos pasākumos.
- (4) Eiropas Savienības Tiesa uzskata, ka Savienības pilsonība ir paredzēta kā dalībvalstu pilsoņu pamatstatuss, kad viņi izmanto tiesības pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, kas ļauj personām, kuras atrodas tādā pašā situācijā, LESD *ratione materiae* piemērošanas jomā saņemt vienādu tiesisko attieksmi neatkarīgi no viņu pilsonības, ievērojot skaidri paredzētus izņēmumus.
- (5) Savienība ir Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām (*UNCRPD*) Puse ³, un tās noteikumi, kas ir Savienības tiesību sistēmas neatņemama sastāvdaļa, ir saistoši tās kompetences robežās. Visas dalībvalstis ir *UNCRPD* puses, un tā ir saistoša arī dalībvalstu kompetences robežās.

³ Padomes Lēmums 2010/48/EK (2009. gada 26. novembris) par to, lai Eiropas Kopiena noslēgtu Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (OV L 23, 27.1.2010., 35. lpp.).

- (6) *UNCRPD* mērķis ir veicināt, aizsargāt un nodrošināt, ka visas personas ar invaliditāti pilnībā un vienlīdzīgi izmanto visas cilvēktiesības un pamatbrīvības bez jebkādas diskriminācijas, un veicināt viņiem piemītošās cieņas ievērošanu, tādējādi nodrošinot viņu pilnīgu un efektīvu dalību un iekļaušanos sabiedrībā vienlīdzīgi ar citiem cilvēkiem. *UNCRPD* arī ir atzīts, ka ir svarīgi veikt piemērotus pasākumus, lai nodrošinātu piekļūstamību personām ar invaliditāti. *UNCRPD* ir norādīts, ka sievietes un meitenes ar invaliditāti tiek pakļautas dažādu veidu diskriminācijai, un šajā saistībā dalībvalstīm jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka viņas pilnībā un vienlīdzīgi izmanto visas cilvēktiesības un pamatbrīvības.
- (7) Eiropas sociālo tiesību pīlārs, ko 2017. gada 17. novembrī Gēteborgā izsludināja Eiropas Parlaments, Padome un Eiropas Komisija ⁴, paredz, ka ikvienam neatkarīgi no invaliditātes ir tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi un iespējām attiecībā uz piekļuvi tostarp sabiedrībai pieejamām precēm un pakalpojumiem (3. princips). Turklāt Eiropas sociālo tiesību pīlārā ir atzīts, ka personām ar invaliditāti ir tiesības uz pakalpojumiem, kas ļauj tām piedalīties sabiedrības dzīvē (17. princips).
- (8) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/882 ⁵ (“Eiropas Piekļūstamības akts”) mērķis ir uzlabot piekļuvi produktiem un pakalpojumiem, likvidējot un novēršot šķēršļus, kas izriet no atšķirīgām piekļūstamības prasībām dalībvalstīs, tādējādi palīdzot palielināt pieejamu produktu un pakalpojumu piekļūstamību iekšējā tirgū, tostarp piekļuvi konkrētu sabiedrisko pakalpojumu tīmekļa vietnēm un uz mobilajām ierīcēm balstītiem pakalpojumiem ⁶, un uzlabot attiecīgās informācijas piekļūstamību.

⁴ Eiropas sociālo tiesību pīlārs. Iestāžu kopīgā proklamācija (OV C 428, 13.12.2017., 10. lpp.).

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām (OV L 151, 7.6.2019., 70. lpp.).

⁶ Turklāt Direktīvas (ES) 2016/2102 par publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu piekļūstamību mērķis ir uzlabot publiskā sektora struktūru tīmekļa vietņu un to mobilo lietotņu pieejamību.

- (8.a) Turklāt Savienības tiesību akti garantē arī tiesības uz nediskriminēšanu attiecībā uz piekļuvi transportam un citas tiesības. Šādas tiesības cita starpā var būt tiesības saņemt bezmaksas palīdzību pasažieriem ar invaliditāti un ierobežotām pārvietošanās spējām, kas ceļo ar gaisa ⁷, dzelzceļa ⁸, ūdens transportlīdzekļiem ⁹ vai autobusu ¹⁰. Savienības tiesību akti arī ļauj dalībvalstīm paredzēt samazinātas maksas vai lietošanas maksas par maksas ceļiem/tiltiem/tuneļiem, kā arī atbrīvojumus no pienākuma maksāt šādas maksas par jebkādiem transportlīdzekļiem, ko izmanto personas ar invaliditāti vai kas pieder šādām personām, attiecībā uz ceļiem, uz kuriem attiecas ceļu lietošanas maksas ¹¹.
- (9) Personas ar invaliditāti var vērsties kompetentajās iestādēs vai struktūrās dalībvalstī, kurā tās dzīvo, lai atzītu invaliditātes statusu, jo tas ir šo iestāžu kompetencē. Katrai dalībvalstij un tās attiecīgajām kompetentajām iestādēm ir invaliditātes novērtēšanas procedūras, kas dažādās dalībvalstīs atšķiras. Ja kompetentās iestādes vai struktūras atzīst pieteikuma iesniedzēja invaliditātes statusu, tās izdod invaliditātes apliecību, invaliditātes karti vai citu oficiālu dokumentu, kas atzīst pieteikuma iesniedzēja invaliditātes statusu. Dažās dalībvalstīs nav vienotas invaliditātes statusa definīcijas, un tādējādi var tikt atzīti dažādi invaliditātes līmeņi. Minētajās dalībvalstīs tiesības uz īpašiem pakalpojumiem, kuras ir pamatotas ar invaliditāti vai citiem kritērijiem, var izmantot, ja pakalpojumus vai pabalstus nodrošina personām ar invaliditāti.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2006 (2006. gada 5. jūlijs) par invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām tiesībām, ceļojot ar gaisa transportu (OV L 204, 26.7.2006., 1. lpp.).

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/782 (2021. gada 29. aprīlis) par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem (OV L 172, 17.5.2021., 1. lpp.).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1177/2010 (2010. gada 24. novembris) par pasažieru tiesībām, ceļojot pa jūru un iekšzemes ūdensceļiem, un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 334, 17.12.2010., 1. lpp.).

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 181/2011 (2011. gada 16. februāris) par autobusu pasažieru tiesībām un par grozījumiem Regulā (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 55, 28.2.2011., 1. lpp.).

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2022/362 (2022. gada 24. februāris), ar ko groza Direktīvas 1999/62/EK, 1999/37/EK un (ES) 2019/520 attiecībā uz dažu infrastruktūru lietošanas maksas noteikšanu transportlīdzekļiem (OV L 69, 4.3.2022., 1. lpp.).

- (10) Ja dalībvalstis savstarpēji neatzīst invaliditātes statusu, personas ar invaliditāti var saskarties ar īpašām grūtībām, īstenojot savas pamattiesības uz brīvu pārvietošanos. Tas jo īpaši attiecas uz īstermiņa uzturēšanos vai apmeklējumiem citā dalībvalstī Direktīvas 2004/38/EK 6. panta nozīmē, kurā noteikts, ka Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem ir tiesības uzturēties citā dalībvalstī uz laiku līdz trim mēnešiem un viņiem netiek izvirzīti nekādi nosacījumi vai formalitāšu ievērošana, izņemot prasību, ka viņiem jābūt derīgai personas apliecībai vai pasei. Attiecībā uz laikposmiem, kas pārsniedz trīs mēnešus, Direktīvas 2004/38/EK 7. pantā ir noteikts, ka ir jāizpilda papildu nosacījumi, un šajā gadījumā uzņēmēja dalībvalsts var pieprasīt Savienības pilsoņiem reģistrēties attiecīgajās iestādēs.
- (11) Personām ar invaliditāti, kas uz ilgāku laiku pārceļas uz citām dalībvalstīm nodarbinātības, studiju vai citos nolūkos, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi vai nav panākta vienošanās starp dalībvalstīm, šīs citas dalībvalsts kompetentās iestādes vai struktūras var novērtēt un oficiāli atzīt viņu invaliditāti, un šādas personas var saņemt invaliditātes apliecību, invaliditātes karti vai jebkuru citu oficiālu dokumentu, kas atzīst viņu invaliditātes statusu, vai lēmumu par tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem, kuras ir pamatotas ar invaliditāti, saskaņā ar šajā dalībvalstī piemērojamajiem noteikumiem.
- (12) Tomēr personām, kurām ir atzīts invaliditātes statuss vai kurām ir ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem un kuras uz neilgu laiku dodas uz dalībvalsti vai apmeklē dalībvalsti, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, var rasties būtiskas grūtības izmantot tur piedāvātos īpašos nosacījumus un/vai preferenciālo režīmu, ja viņu invaliditātes statuss vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem nav atzīti dalībvalstī, uz kuru tās dodas vai kuru tās apmeklē, un ja tām nav sertifikāta, invaliditātes kartes vai jebkāda cita oficiāla dokumenta, kas apliecina viņu invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem uzņēmējā dalībvalstī.

- (13) Šajā gadījumā personas ar invaliditāti, kas ceļo uz citu dalībvalsti vai apmeklē citu dalībvalsti, īstenojot savas tiesības brīvi pārvietoties, ir nelabvēlīgākā situācijā salīdzinājumā ar personām ar invaliditāti, kurām ir invaliditātes apliecība, invaliditātes karte vai jebkāds cits oficiāls dokuments, kas apliecina viņu invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem dalībvalstī, uz kuru tās ceļo vai kuru apmeklē.
- (14) Turklāt, viņiem nezinot, vai un kādā mērā viņu invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem un oficiālus dokumentus, kas atzīst šo statusu vai tiesības, var atzīt, kad viņi ceļo uz citu dalībvalsti vai apmeklē citu dalībvalsti, viņiem rodas neskaidrības. Galu galā personas ar invaliditāti var tikt atturētas izmantot savas tiesības uz brīvu pārvietošanos.
- (15) Papildus šķēršļiem un ierobežojumiem, kādi rodas piekļuvē publiskajām un privātajām telpām, lieli izdevumi ir galvenais faktors, kas attur daudzas personas ar invaliditāti no ceļošanas ¹², jo tām ir īpašas vajadzības un var būt nepieciešama(-as) arī persona(-as), kas pavada tās vai palīdz tām, tostarp personas, kas atzītas par personīgo(-ajiem) palīgu(-iem) saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi, vai nepieciešamība izmantot servisa dzīvniekus, un tādējādi viņu ceļa izmaksas ir lielākas nekā personām bez invaliditātes ¹³. Tas, ka citās dalībvalstīs netiek atzīts invaliditātes statuss vai ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem, varētu ierobežot viņu piekļuvi īpašiem nosacījumiem, piemēram, brīvai piekļuvei vai samazinātiem tarifiem, vai preferenciālam režīmam, un tas var ietekmēt ceļa izdevumus, dzīvi un izvēli.

¹² Noslīguma ziņojuma secinājumi, pamatojoties uz apsekojumu, kas paredzēts ES līmeņa pilsoniskās sabiedrības organizācijām (PSO); *Shaw and Coles, "Disability, holiday making and the tourism industry in the UK: a preliminary survey" 25(3) Tourism Management (2004) 397-403; Eugénia Lima Devile and Andreia Antunes Moura (2021), Travel by People With Physical Disabilities: Constraints and Influences in the Decision-Making Process.*

¹³ *McKercher and Darcy (2018), Re-konceptualizing barriers to travel by people with disabilities, Tourism Management Perspectives, 59–66.*

- (16) Preferenciāls režīms (piemēram, personīga palīdzība, prioritāra piekļuve, iespēja negaidīt rindā utt.), ko piedāvā par atlīdzību vai bez tās, var būt svarīgi personām ar invaliditāti, lai tās varētu piekļūt dažādiem pakalpojumiem, darbībām vai objektiem un labāk tos izmantot. Tomēr, ja dalībvalsts, kuru šādas personas apmeklē vai uz kuru tās dodas, neatzīst viņu invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem un oficiālos dokumentus, kas atzīst šo statusu un tiesības un kas ir izdoti citās dalībvalstīs, personām ar invaliditāti var nebūt iespējas izmantot īpašos nosacījumus vai preferenciālo režīmu, ko šīs dalībvalsts privātie uzņēmēji vai publiskās iestādes piedāvā personām, kurām ir invaliditātes apliecība, invaliditātes karte vai jebkurš cits tur izdots oficiāls dokuments, kas atzīst viņu invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem.
- (17) ES invaliditātes kartes izmēģinājuma projekts, ko uzsāka 2016. gadā un īstenoja astoņās dalībvalstīs, parādīja, kādas priekšrocības personām ar invaliditāti sniedz piekļuvi pakalpojumiem kultūras, brīvā laika pavadīšanas, sporta un dažos gadījumos arī transporta jomā un palīdz saistībā ar īslaicīgu pārrobežu pārvietošanos ES ¹⁴. Turklāt tajā bija iekļauti arī citi tādu pakalpojumu, darbību un objektu piemēri, attiecībā uz kuriem personām ar invaliditāti tiek piedāvāti īpaši nosacījumi vai preferenciāls režīms.
- (18) Pamatojoties uz invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotām tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem, personas ar invaliditāti var iesniegt pieteikumu stāvvietu izmantošanas kartes saņemšanai tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm vai struktūrām, kurā tās dzīvo, lai personai ar invaliditāti izdotu stāvvietu izmantošanas karti, kurā atzītas tiesības uz konkrētiem stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti paredzētām stāvvietām. Katra dalībvalsts vietējā, reģionālā vai valsts līmenī ir ieviesusi pieteikšanās procedūru, saskaņā ar kuru persona ar invaliditāti (vai persona(-as), kas to pavada vai palīdz tai, tostarp personīgais(-ie) palīgs(-i)), saņemtu stāvvietu izmantošanas karti, un kritērijus, kas jāizpilda, lai varētu uz to pretendēt.

¹⁴ Sk. arī galīgo ziņojumu par Pētījumu, kurā novērtēta izmēģinājuma pasākuma īstenošana attiecībā uz ES invaliditātes karti un ar to saistītajiem pabalstiem, kas publicēts 2021. gada maijā, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4adbe538-0a02-11ec-b5d3-01aa75ed71a1/language-en>.

- (19) Padomes Ieteikumā 98/376/EK ¹⁵ ir paredzēts Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes paraugs, kas ir atvieglojis stāvvietu izmantošanas kartes atzīšanu visās dalībvalstīs. Tomēr tā īstenošanas gaitā un valstu specifisko papildinājumu un atkāpju no ieteiktā parauga iekļaušanas rezultātā ir radušās dažādas kartes. Tas kavē karšu pārrobežu atzīšanu dalībvalstīs, liedzot personām ar invaliditāti, kurām ir citā dalībvalstī izdota stāvvietas izmantošanas karte, piekļuvi nodrošinātajiem stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti paredzētajām stāvvietām. Padomes ieteikums arī nav atjaunināts, lai atspoguļotu nepārtraukto tehnoloģisko un digitalizācijas attīstību. Dalībvalstīm ir arī problēmas, kas saistītas ar krāpšanu un karšu viltošanu, jo formāts parasti ir diezgan vienkāršs un viegli viltojams un praksē katrā dalībvalstī atšķiras, kas apgrūtina kartes verifikāciju. Ņemot vērā, ka likumdevēji pieņem juridiski saistošus noteikumus, kas ir sīkāk izstrādāti attiecībā uz šo jomu, ar Padomes ieteikumu šie mērķi vairs netiek sasniegti. Attiecīgi dalībvalstis var atļaut, ka kartēm, kas izdotas pirms šīs direktīvas piemērošanas dienas, saskaņā ar Padomes Ieteikumu par invalīdu stāvvietas izmantošanas kartēm, to teritorijā ir tāds pats spēks kā Eiropas stāvvietas izmantošanas kartei.
- (20) Lai personām ar invaliditāti citās dalībvalstīs atvieglotu piekļuvi īpašiem nosacījumiem vai preferenciālam režīmam, kas saistīts ar pakalpojumiem, darbībām un objektiem, tostarp tad, ja tos nodrošina bez atlīdzības, būtu jālikvidē atlikušie šķēršļi un grūtības, kas, viņām ceļojot uz citu dalībvalsti vai apmeklējot to, rodas, jo nav atzīts šādu personu invaliditātes statuss vai ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem un oficiālie dokumenti, kas atzīst šo statusu vai tiesības un kas izdoti citās dalībvalstīs, kā arī stāvvietu izmantošanas tiesības.

¹⁵ Padomes Ieteikums 98/376/EK (1998. gada 4. jūnijs) par invalīdu stāvvietas izmantošanas karti (OV L 167, 12.6.1998., 25. lpp.), kas pielāgots ar Padomes Ieteikumu (2008. gada 3. marts), ņemot vērā Bulgārijas Republikas, Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Rumānijas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanos (OV L 63, 7.3.2008., 43. lpp.).

- (21) Tāpēc, lai personām ar invaliditāti, kuras īslaicīgi ceļo uz citu dalībvalsti vai apmeklē to, palīdzētu īstenot viņu tiesības izmantot īpašos nosacījumus vai preferenciālo režīmu, ko piedāvā privāti operatori vai publiskas iestādes, bez diskriminācijas valstspiederības dēļ un ar tādiem pašiem noteikumiem kā minētās dalībvalsts personām ar invaliditāti, un lai atvieglotu transporta izmantošanu un ļautu izmantot stāvvietu izmantošanas nosacījumus un personām ar invaliditāti paredzētās stāvvietas ar tādiem pašiem nosacījumiem kā minētajā dalībvalstī, ir nepieciešams izveidot satvaru, noteikumus un kopīgus nosacījumus, to vidū vienotu standartizētu paraugu, Eiropas invaliditātes kartei kā atzītam invaliditātes statusa vai ar invaliditāti pamatotu tiesību uz īpašiem pakalpojumiem apliecinājumam un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartei, kas apliecinātu viņu atzītās tiesības uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti paredzētām stāvvietām. Dalībvalstis var arī nolemt piemērot šīs direktīvas noteikumus personām ar atzītu invaliditātes statusu vai kurām ir ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem laikposmā, kas ir ilgāks par īstermiņa uzturēšanos, tostarp ES mobilitātes programmu ietvaros.
- (22) Savstarpējai Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes atzīšanai būtu jāatvieglo un jāgarantē personām ar kādā no dalībvalstīm atzītu invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotām tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem piekļuve īpašiem nosacījumiem vai preferenciālam režīmam, ko piedāvā privāti operatori vai valsts iestādes attiecībā uz dažādiem pakalpojumiem, darbībām un objektiem, arī tad, ja tie tiek nodrošināti bez atlīdzības, kā arī piekļuve stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti paredzētām stāvvietām ar tādiem pašiem noteikumiem, kādi paredzēti, pamatojoties uz valsts apliecībām, invaliditātes kartēm vai citiem oficiāliem dokumentiem, ja šādi oficiāli dokumenti ir, ar ko atzīst invaliditātes statusu, un stāvvietu izmantošanas kartes personām ar invaliditāti, ko izdevušas uzņēmējas valsts kompetentās iestādes vai struktūras.

- (23) Papildus stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, pakalpojumi, darbības un objekti, uz kuriem attiecas šī direktīva, attiecas uz plašu pastāvīgi mainīgu darbību klāstu, tostarp darbībām, ko valsts iestādes vai privāti operatori nodrošina bez atlīdzības gan obligātā kārtā (pamatojoties uz valsts/vietējiem noteikumiem vai juridiskām saistībām), gan bieži vien arī brīvprātīgi (jo īpaši to veic privātie operatori) dažādās politikas jomās.
- (24) Īpašie nosacījumi vai preferenciālais režīms cita starpā var būt brīva piekļuve, samazināti tarifi, samazinātas maksas vai lietošanas maksas par maksas ceļiem/tiltiem/tuneļiem, prioritāra piekļuve, īpaši paredzētas sēdvietas parkos un citās sabiedriskās vietās, pieejamas sēdvietas kultūras vai sabiedrisko pasākumos, personīga palīdzība, servisa dzīvnieki, palīdzība pludmalē iekļūšanai ūdenī, atbalsts (piemēram, piekļuve Braila rakstam, audio gidiem, zīmju valodas tulkošanai), palīglīdzekļu vai palīdzības nodrošināšana, ratiņkrēsla aizdošana, peldoša ratiņkrēsla aizdošana, tūrisma informācijas iegūšana pieejamos formātos, elektriskā skrejriteņa izmantošana uz ceļiem vai ratiņkrēsla izmantošana velosipēdu joslās bez soda, utt. Stāvvietu izmantošanas nosacījumi un stāvvietas cita starpā var būt arī ilgāks stāvvietu izmantošanas laiks un īpaši paredzētas stāvvietas, kā arī piekļuve zonām, kur saskaņā ar valsts tiesību aktiem satiksme ir atļauta tikai konkrētiem transportlīdzekļiem, piemēram, mazemisiju zonām. Attiecībā uz gaisa, dzelzceļa un ūdensceļu transporta vai autobusu ¹⁶ pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem papildus īpašajiem nosacījumiem vai preferenciālajam režīmam, ko piedāvā personām ar invaliditāti, servisa dzīvnieki, personīgie palīgi vai citas personas, kas pavada personas ar invaliditāti (vai personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām) vai palīdz viņām, var ceļot bez maksas vai par pazeminātu maksu un, ja iespējams, sēdēt blakus personai ar invaliditāti.

¹⁶ Sk. 7.–10. zemsvītras piezīmi.

- (25) Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošana dalībvalstī ir jānosaka ar šo direktīvu, kā arī ar attiecīgajā dalībvalstī piemērojamām procedūrām un kompetencēm personu ar invaliditāti invaliditātes statusa vai ar invaliditāti pamatoto tiesību uz īpašiem pakalpojumiem un tiesību uz stāvvietu novērtēšanai un atzīšanai. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka procedūra un/vai izmaksas, kas saistītas ar Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošanu vai atjaunošanu, nekavē vai neattur personas ar invaliditāti no karšu iegūšanas.
- (26) Papildus Eiropas invaliditātes kartes fiziskajam formātam dalībvalstīm būtu jāparedz digitāla karte, un tās Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartei var paredzēt digitālu formātu, ja tehniskās specifikācijas ir noteiktas ar īstenošanas aktiem. Šādām specifikācijām būtu jābalstās uz pieredzi, kas gūta iepriekšējā un pašreizējā darbā Eiropas līmenī pie sertifikātu un dokumentu digitalizācijas, piemēram, ES digitālā Covid sertifikāta, kas izveidots saskaņā ar Regulu (ES) 2021/953, un būtu jānodod iespēja lietot Eiropas invaliditātes karti un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti, izmantojot digitālās identitātes maku ES līmenī. Personām ar invaliditāti būtu jānodod iespēja izmantot Eiropas invaliditātes kartes digitālo vai fizisko formātu, vai abus. Dalībvalstīs, kurās Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes fiziskā versija ir papildināta ar digitālu formātu, personas ar invaliditāti var pieprasīt fizisko karti un, ja tās vēlas, gan digitālo, gan fizisko karti.

- (27) Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošana ietver personas datu, tostarp jo īpaši datu par kartes turētāja invaliditātes statusu, apstrādi, kas ir “veselības dati” Regulas (ES) 2016/679 ¹⁷ 4. panta 15. punkta nozīmē un ir īpaša personas datu kategorija minētās regulas 9. panta nozīmē. Jebkurai personas datu apstrādei saistībā ar šo direktīvu būtu jāatbilst piemērojamajiem datu aizsardzības tiesību aktiem, jo īpaši Regulai (ES) 2016/679. Transponējot šo direktīvu, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka valsts tiesību aktos ir ietverti atbilstoši aizsardzības pasākumi, kas piemērojami personas datu, jo īpaši īpašu kategoriju personas datu, apstrādei. Dalībvalstīm arī būtu jānodrošina šīs direktīvas nolūkā savāktu un uzglabāto datu drošība, integritāte, autentiskums un konfidencialitāte.
- (28) Par Eiropas invaliditātes kartes vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošanu vajadzētu būt atbildīgai tai dalībvalstij, kurā persona pastāvīgi dzīvo saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un ir saņēmusi novērtējumu par tās invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotajām tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem. Eiropas invaliditātes kartes vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes turētājiem vajadzētu būt iespējai izmantot kartes, uzturoties jebkurā citā dalībvalstī.
- (29) [...]

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

- (30) Paredzētais regulējums savstarpējai Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes atzīšanai neskar dalībvalsts kompetenci novērtēt un atzīt invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem un piešķirt īpašus nosacījumus, piemēram, brīvu piekļuvi, samazinātus tarifus vai preferenciālu režīmu personām ar invaliditāti, tostarp tām, kas izmanto servisa dzīvniekus, un/vai personām, kas viņas pavada vai palīdz viņām, tostarp personīgajam(-iem) palīgam(-iem). Tas neuzliek pienākumu publiskām iestādēm vai privātiem operatoriem ieviest īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu personām ar invaliditāti, kā arī tas neievieš centralizētu ES sarakstu ar īpašiem nosacījumiem un preferenciālu režīmu Eiropas invaliditātes kartes turētājiem dalībvalstīs. Valsts iestādes un privātie operatori var arī izvēlēties piedāvāt konkrētus īpašus nosacījumus un preferenciālu režīmu tikai kādai konkrētai personu ar invaliditāti grupai, ņemot vērā konkrētās grupas vajadzības.
- (30.a) Šo direktīvu nepiemēro sociālā nodrošinājuma pabalstiem saskaņā ar Regulām (EK) Nr. 883/2004 un (EK) Nr. 987/2009, pabalstiem naudā vai natūrā sociālās aizsardzības un nodarbinātības jomā vai sociālajai palīdzībai, uz ko attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/38/EK ¹⁸ 24. panta 2. punkts. Tā kā šīs direktīvas mērķis ir atvieglot vienlīdzīgu piekļuvi īpašajiem nosacījumiem vai preferenciālajam režīmam personām ar invaliditāti, kad tās īslaicīgi ceļo uz citu dalībvalsti vai apmeklē to, šī direktīva neattiecas arī uz īpašiem pabalstiem vai preferenciālo režīmu personu ar invaliditāti ilgtermiņa iekļaušanai, habilitācijai vai rehabilitācijai un īpašiem nosacījumiem vai preferenciālo režīmu attiecībā uz piekļuvi īpašiem pakalpojumiem, kas tiek sniegti pēc tam, kad ir izpildīti papildu kritēriji, tostarp veikts īpašs individuāls novērtējums vai pieņemts īpašs lēmums par tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem, kuras ir pamatotas ar invaliditāti.

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 30.4.2004., 77. lpp.).

- (31) Lai palielinātu informētību un atvieglotu piekļuvi īpašajiem nosacījumiem vai preferenciālajam režīmam, ceļojot uz citu dalībvalsti vai apmeklējot to, visa attiecīgā informācija par nosacījumiem, noteikumiem, praksi un procedūrām, kas piemērojamas, lai iegūtu Eiropas invaliditātes karti un/vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti un to attiecīgi izmantotu, būtu jādara publiski pieejama skaidrā, visaptverošā, lietotājdraudzīgā veidā un personām ar invaliditāti pieejamos formātos, ievērojot attiecīgās pakalpojumu piekļūstamības prasības, kas noteiktas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā.
- (31.a) Dalībvalstīm būtu jāveic pasākumi, lai veicinātu, ka valsts iestādes vai privāti operatori nodrošina īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu personām ar invaliditāti. Publiskām iestādēm, kas personām ar invaliditāti piešķir īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu, šāda informācija būtu jādara publiski pieejama skaidrā, visaptverošā, lietotājdraudzīgā veidā un pieejamā formātā, tostarp izmantojot publisko iestāžu oficiālo tīmekļa vietni, ja tāda ir pieejama, vai citus piemērotus līdzekļus, saskaņā ar attiecīgajām pakalpojumu piekļūstamības prasībām, kas noteiktas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā. Privāti operatori, kas personām ar invaliditāti piešķir īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu, būtu arī jāmudina šādu informāciju darīt publiski pieejamu skaidrā, visaptverošā, lietotājdraudzīgā veidā un pieejamā formātā. Turklāt Komisija tīmekļa vietnē, kas pieejama visās ES valodās, iekļaus pieejamos formātos attiecīgu informāciju par Eiropas invaliditātes karti un Eiropas invalīdu stāvvietu izmantošanas karti. Dalībvalstis tiek mudinātas norādīt saiti uz savu valsts tīmekļa vietni, lai to iekļautu iepriekš minētajā tīmekļa vietnē.
- (32) Dalībvalstīm attiecīgā gadījumā ar Komisijas atbalstu un saskaņā ar to attiecīgajām kompetencēm būtu jāveic vajadzīgie pasākumi, lai novērstu jebkādu viltošanas vai krāpšanas risku, kas saistīts ar Eiropas invaliditātes karti vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti, un tām būtu aktīvi jāapkaro krāpnieciska šo karšu izmantošana un viltošana.

- (33) Lai nodrošinātu pareizu šīs direktīvas piemērošanu, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu, lai papildinātu direktīvu nolūkā grozīt I un II pielikumu ar mērķi veikt izmaiņas I un II pielikumā noteiktā standartizētā formāta datu laukus, ja šādi grozījumi ir nepieciešami nolūkā pielāgot formātu tehnikas attīstībai, novērst viltošanu un krāpšanu vai vērsties pret ļaunprātīgu vai nepareizu izmantošanu un nodrošināt sadarbību.
- (34) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs direktīvas īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai attiecībā uz pieejama, digitāla Eiropas invaliditātes kartes formāta un pieejama digitāla Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes formāta noteikšanu dalībvalstīm, kuras nolemj papildināt tās fizisko versiju ar digitālo versiju, kā arī attiecībā uz kopīgu tehnisko specifikāciju noteikšanu karšu fiziskās versijas drošībai un digitālajiem elementiem, kā arī sadarbības jautājumiem. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ¹⁹.
- (34.a) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1725 Komisijai, gatavojot deleģētos aktus vai īstenošanas aktus, kas ietekmē personas tiesību un brīvību aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ir jāapspriežas ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju. Komisija var apspriesties arī ar Eiropas Datu aizsardzības kolēģiju, ja šādi akti ir īpaši svarīgi personas tiesību un brīvību aizsardzībai attiecībā uz personas datu apstrādi.

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

- (35) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka pastāv atbilstoši un efektīvi līdzekļi, lai nodrošinātu atbilstību šai direktīvai, un tādēļ būtu jānosaka atbilstoši tiesiskās aizsardzības līdzekļi, tostarp atbilstības pārbaudes un administratīvās vai tiesas procedūras, lai garantētu, ka personas ar invaliditāti, persona(-as), kas viņas pavada vai palīdz viņām, tostarp personīgais(-ie) palīgs(-i), kā arī publiskas struktūras vai to pārstāvji, privātas apvienības, organizācijas vai citas juridiskas personas, kurām ir likumīgas intereses nodrošināt šīs direktīvas noteikumu ievērošanu, var rīkoties personas ar invaliditāti vārdā vai to atbalstam, saņemot tās piekrišanu, saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūrām.
- (36) Dalībvalstīm būtu jāveic piemēroti pasākumi šajā direktīvā noteikto pienākumu un tās darbības jomā ietilpstošo tiesību pārkāpšanas vai neievērošanas gadījumā. Pie piemērotiem pasākumiem var piederēt arī administratīvas un finansiālas sankcijas, piemēram, brīdinājumi, naudas sodi vai kompensācijas izmaksas, kā arī cita veida sodus.
- (37) Šajā direktīvā tiek respektētas pamattiesības un ievēroti principi, kas jo īpaši ir atzīti Hartā. Ar šo direktīvu jo īpaši tiecas nodrošināt, lai pilnībā tiktu ievērotas personu ar invaliditāti tiesības izmantot pasākumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu viņu neatkarību, sociālo un profesionālo integrāciju un dalību sabiedrības dzīvē, kā arī veicināt Hartas 26. panta piemērošanu.
- (38) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi – proti, personām ar invaliditāti sekmēt brīvu pārvietošanos un uzlabot personu ar invaliditāti iespējas ceļot uz citām dalībvalstīm vai apmeklēt tās, un tādējādi cīnīties pret šo personu diskrimināciju – nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet darbības, ar ko izveido sistēmu ar noteikumiem un kopīgiem nosacījumiem, mēroga un iedarbības dēļ minēto mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

Šī direktīva nosaka:

- a) noteikumus, kas reglamentē Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izsniegšanu; šīs kartes apliecina attiecīgi invaliditātes statusu vai tiesības uz īpašiem pakalpojumiem, pamatojoties uz invaliditāti, vai tiesības uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti paredzētām stāvvietām, lai atvieglotu personu ar invaliditāti īstermiņa uzturēšanos dalībvalstī, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, piešķirot piekļuvi jebkādiem īpašiem nosacījumiem vai preferenciālam režīmam attiecībā uz pakalpojumiem, darbībām vai objektiem, arī tad, ja tos nodrošina bez atlīdzības, vai stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, ko piedāvā vai paredz personām ar invaliditāti, tostarp tām, kas izmanto servisa dzīvniekus, vai personām, kas viņas pavada vai palīdz viņām, arī viņu personīgajam(-ajiem) palīgam(-iem);
- b) vienotas veidnes Eiropas invaliditātes kartei un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes.

Darbības joma

1. Šo direktīvu piemēro attiecībā uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kā arī visām situācijām, kad privātie operatori vai publiskās iestādes personām ar invaliditāti piedāvā īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu attiecībā uz piekļuvi šādiem pakalpojumiem, darbībām un objektiem saistībā ar īstermiņa uzturēšanos:
 - pakalpojumi LESD 57. panta nozīmē;
 - pasažieru pārvadāšanas pakalpojumi;
 - citas darbības vai objekti, arī tad, ja tos nodrošina bez atlīdzības.
2. Dalībvalstis var nolemt piemērot šīs direktīvas noteikumus laikposmiem, kas ir ilgāki par īstermiņa uzturēšanos, attiecībā uz kartes turētājiem, kuri apmeklē šīs dalībvalstis vai uzturas to teritorijā.
3. Šo direktīvu nepiemēro:
 - a) pabalstiem sociālā nodrošinājuma jomā saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 883/2004 un Regulu (EK) Nr. 987/2009;
 - b) uz iemaksām balstītiem vai no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem vai pabalstiem natūrā sociālās aizsardzības vai nodarbinātības jomā;
 - c) sociālai palīdzībai, uz kuru attiecas Direktīvas 2004/38/EK 24. panta 2. punkts;
 - d) atalgotiem un neatalgotiem pakalpojumiem, kas tiek sniegti personu ar invaliditāti ilgtermiņa iekļaušanai, habilitācijai vai rehabilitācijai;
 - e) īpašiem nosacījumiem vai preferenciālajam režīmam attiecībā uz piekļuvi īpašiem pakalpojumiem, kas personām ar invaliditāti tiek sniegti pēc tam, kad ir izpildīti papildu kritēriji, tostarp veikts īpašs individuāls novērtējums vai pieņemts īpašs lēmums par tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem, kuras pamatotas ar invaliditāti.

4. Šī direktīva neskar dalībvalstu kompetenci paredzēt nosacījumus, saskaņā ar kuriem novērtē un atzīst invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem vai piešķir tiesības uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti paredzētām stāvvietām. Tā neskar dalībvalstu kompetenci valsts, reģionālā vai vietējā līmenī izdot apliecību, invaliditātes karti vai jebkādu citu oficiālu dokumentu personām ar invaliditāti, tostarp lēmumu par tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem, kuras pamatotas ar invaliditāti.
5. Šī direktīva neskar valstu kompetenci vai neuzliek pienākumu piešķirt īpašus pabalstus vai īpašus preferenciālus nosacījumus, piemēram, brīvu piekļuvi, samazinātus tarifus vai preferenciālu režīmu personām ar invaliditāti, tostarp tām, kas izmanto servisa dzīvniekus, un attiecīgā gadījumā personai(-ām), kas viņas pavada vai palīdz viņām, tostarp viņu personīgajam(-iem) palīgam(-iem).
6. Šī direktīva neskar tiesības, kas personām ar invaliditāti vai personai(-ām), kas viņas pavada vai palīdz viņām, tostarp viņu personīgajam(-iem) palīgam(-iem), var izrietēt no citiem Savienības tiesību aktu noteikumiem vai valsts tiesību aktiem, ar kuriem īsteno Savienības tiesību aktus, tostarp tiem, kas piešķir īpašus pabalstus, īpašus nosacījumus vai preferenciālu režīmu.

3. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- a) “Savienības pilsonis” ir ikviena persona, kurai ir kādas dalībvalsts valstspiederība;
- b) “Savienības pilsoņa ģimenes loceklis” ir ģimenes loceklis Direktīvas 2004/38/EK 2. panta 2. punkta un 3. panta 2. punkta nozīmē;
- c) “personas ar invaliditāti” ir personas, kurām ir ilgstoši fiziski, garīgi, intelektuāli vai maņu traucējumi, kas mijiedarbībā ar dažādiem šķēršļiem var viņiem apgrūtināt pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību sabiedrības dzīvē vienlīdzīgi ar citiem;
- d) “personīgais palīgs” ir persona, kas pavada personas ar invaliditāti vai palīdz viņām un kura ir atzīta saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi kā tādu;
- e) “Īpaši nosacījumi vai preferenciāls režīms” ir īpaši nosacījumi, tai skaitā tie, kas saistīti ar finansiāliem nosacījumiem, vai diferencēta attieksme, kas saistīta ar palīdzību un atbalstu, ko piedāvā personām ar invaliditāti un/vai attiecīgā gadījumā personai(-ām), kas viņas pavada vai palīdz viņām, tostarp personīgajam(-iem) palīgam(-iem) vai servisa dzīvniekiem, kas atzīti saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi kā tādu, neatkarīgi no tā, vai to nodrošina brīvprātīgi vai pamatojoties uz juridiskām saistībām;
- f) “stāvvietas izmantošanas nosacījumi un stāvvietas” ir visas stāvvietas, kas paredzētas personām ar invaliditāti, kā arī personām ar invaliditāti piešķirtās ar stāvvietu izmantošanu saistītās priekšrocības vai preferenciālie nosacījumi, neatkarīgi no tā, vai to nodrošina brīvprātīgi vai pamatojoties uz juridiskām saistībām;
- g) “Īstermiņa uzturēšanās” ir citas dalībvalsts apmeklējums vai uzturēšanās citā dalībvalstī uz laiku līdz trim mēnešiem;
- h) “servsa dzīvnieks” ir dzīvnieks, kas nodrošina palīdzību vai veic uzdevumus personas ar invaliditāti labā saskaņā ar valsts noteikumiem un praksi.

Labuma guvēji

Šo direktīvu piemēro:

- (a) Savienības pilsoņiem, kuru invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem ir atzinušas viņu dzīvesvietas dalībvalsts kompetentās iestādes vai struktūras, tostarp attiecīgā gadījumā ar apliecību, invaliditātes karti vai jebkuru citu oficiālu dokumentu, kas izdots saskaņā ar valsts kompetenci, praksi un procedūrām, un kurus var pavadīt vai kuriem var palīdzēt viena vai vajadzības gadījumā vairākas citas personas, tostarp personīgais(-ie) palīgs(-i) vai servisa dzīvnieki, ko var norādīt viņu Eiropas invaliditātes kartē ar burtu “A”, kā arī šādu Savienības pilsoņu ģimenes locekļiem. Burtu “A” var pievienot arī attiecībā uz personām ar invaliditāti, kurām ir lielāka vajadzība pēc atbalsta saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi.
- (b) Savienības pilsoņiem, kuru tiesības uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti paredzētām stāvvietām ir atzinušas viņu dzīvesvietas dalībvalsts kompetentās iestādes vai struktūras, tostarp attiecīgā gadījumā ar stāvvietu izmantošanas karti vai citu dokumentu, kas izdots saskaņā ar valsts kompetenci, praksi un procedūrām, un kurus var pavadīt vai kuriem var palīdzēt viena vai vajadzības gadījumā vairākas citas personas, tostarp personīgais(-ie) palīgs(-i), kā arī šādu Savienības pilsoņu ģimenes locekļiem.

Vienlīdzīga piekļuve īpašiem nosacījumiem vai preferenciālam režīmam personām ar invaliditāti

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka Eiropas invaliditātes kartes turētājiem, ceļojot uz dalībvalsti, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, vai apmeklējot to, tiek piešķirta piekļuve – ar tādiem pašiem noteikumiem un nosacījumiem kā personām ar invaliditāti, kurām ir invaliditātes apliecība, invaliditātes karte vai jebkāds cits oficiāls dokuments, kas atzīst viņu invaliditātes statusu, vai kurām ir ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem minētajā dalībvalstī, ja šādi oficiāli dokumenti pastāv, – jebkādiem īpašiem nosacījumiem vai preferenciālam režīmam, ko piedāvā attiecībā uz 2. panta 1. punktā minētajiem pakalpojumiem, darbībām un objektiem.
2. [...]
3. Ja vien attiecīgajos šīs direktīvas noteikumos vai citos Savienības tiesību aktos nav noteikts citādi, dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, ja šā panta 1. punktā minētie īpašie nosacījumi vai preferenciālais režīms ietver labvēlīgus nosacījumus personai(-ām), kas pavada Eiropas invaliditātes kartes turētājus vai palīdz viņiem, tostarp personīgajam(-iem) palīgam(-iem), vai īpašus nosacījumus attiecībā uz servisa dzīvniekiem, šos labvēlīgos vai īpašos nosacījumus piešķir ar vienādiem noteikumiem personai(-ām), kas pavada Eiropas invaliditātes kartes turētājus vai palīdz viņiem, tostarp Eiropas invaliditātes kartes turētāja personīgajam(-iem) palīgam(-iem) vai servisa dzīvniekiem;

5.a pants

Vienlīdzīga piekļuve stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti paredzētām stāvvietām

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes turētājiem, ceļojot uz dalībvalsti, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, vai apmeklējot to, tiek nodrošināta piekļuve stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti paredzētām stāvvietām ar tādiem pašiem noteikumiem un nosacījumiem kā tie, kas minētajā dalībvalstī paredzēti tajā izdotu stāvvietu izmantošanas karšu turētājiem.
2. Ja vien attiecīgajos šīs direktīvas noteikumos vai citos Savienības tiesību aktos nav noteikts citādi, dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, ja šā panta pirmajā punktā minētie stāvvietu izmantošanas nosacījumi un stāvvietas ietver labvēlīgus nosacījumus personai(-ām), kas pavada Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes turētājus vai palīdz viņiem, tostarp personīgajam(-iem) palīgam(-iem), šos labvēlīgos nosacījumus ar vienādiem noteikumiem piešķir šādām personai(-ām), kad tās pavada Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes turētājus vai palīdz viņiem, tostarp Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes turētāja personīgajam(-iem) palīgam(-iem).

II NODAĻA

EIROPAS INVALIDITĀTES KARTE UN EIROPAS INVALIDĪDU STĀVVIETAS IZMANTOŠANAS KARTE

6. pants

Eiropas invaliditātes kartes formāts, savstarpēja atzīšana, izdošana un derīgums

1. Katra dalībvalsts ievieš Eiropas invaliditātes karti fiziskā versijā, ievērojot I pielikumā noteikto vienoto standartizēto un pieejamo formātu. Dalībvalstis fiziskajās kartēs ievieš digitālus elementus, izmantojot elektroniskus līdzekļus krāpšanas novēršanai kā daļu no Eiropas invaliditātes kartes, saprātīgā termiņā pēc tam, kad Komisija ir noteikusi prasības 8. panta 1. punktā minētajās tehniskajās specifikācijās. Komisija nosaka 8. panta 1. punktā minētās tehniskās specifikācijas līdz [1 gads pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā].
2. Dalībvalstu izdotās Eiropas invaliditātes kartes savstarpēji atzīst visās dalībvalstīs.
3. Dalībvalstu kompetentās iestādes vai struktūras izdod, atjauno vai atsauc Eiropas invaliditātes karti saskaņā ar saviem valsts noteikumiem, procedūrām un praksi. Neskarot Regulu (ES) 2016/679, dalībvalstis nodrošina šīs direktīvas nolūkā savākto un uzglabāto datu drošību, integritāti, autentiskumu un konfidencialitāti. Kompetento iestādi vai struktūru, kas atbildīga par Eiropas invaliditātes kartes izdošanu, uzskata par Regulas (ES) 2016/679 4. panta 7. punktā minēto pārzini, un tā ir atbildīga par persondatu apstrādi. Sadarbība ar ārpakalpojumu sniedzējiem neizslēdz dalībvalsts atbildību, kas var rasties saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem attiecībā uz pienākumu neizpildi saistībā ar persondatiem.

4. Eiropas invaliditātes karti izdod vai atjauno dzīvesvietas dalībvalsts pēc savas iniciatīvas vai pēc personas ar invaliditāti pieteikuma. To izdod un atjauno saprātīgā termiņā saskaņā ar valsts praksi attiecībā uz invaliditātes statusa vai ar invaliditāti pamatotu tiesību uz īpašiem pakalpojumiem atzīšanu.
5. Eiropas invaliditātes karti izdod kā fizisku karti un to papildina ar pieejamu digitālo formātu, saprātīgā termiņā pēc tam, kad Komisija ir noteikusi prasības 8. panta 2. punktā minētajās tehniskajās specifikācijās. Personām ar invaliditāti tiek dota iespēja lūgt vai nu fizisko, vai digitālo karti, vai abas. Digitālais formāts nesatur vairāk persondatu kā I pielikumā Eiropas invaliditātes kartes fiziskajai versijai paredzētie dati. Personas datus šifrē, un ievieš tehniskus piesardzības pasākumus, lai nodrošinātu, ka datu nesēju var nolasīt tikai atļauti lietotāji.
6. Izdotās Eiropas invaliditātes kartes derīgumu nosaka izdevēja dalībvalsts, attiecīgā gadījumā ņemot vērā tādas invaliditātes apliecības, invaliditātes kartes vai jebkura cita oficiāla dokumenta vai procedūras ilgumu, ar kuru atzīst viņu invaliditātes statusu vai tiesības uz īpašiem pakalpojumiem, ko izdevusi viņu dzīvesvietas dalībvalsts kompetentā iestāde vai struktūra.
7. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 11. pantu, lai grozītu I pielikumā noteiktā standartizētā formāta datu laukus, ja šādas izmaiņas ir vajadzīgas, lai formātu pielāgotu tehnikas attīstībai, novērstu viltošanu un krāpšanu, ļaunprātīgu vai nepareizu izmantošanu un nodrošinātu sadarbību. Dalībvalstīm dod pietiekami daudz laika šādu izmaiņu īstenošanai.

Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes formāts, savstarpēja atzīšana, izdošana un derīgums

1. Katra dalībvalsts ievieš Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti fiziskā versijā, ievērojot II pielikumā noteikto vienoto standartizēto un pieejamo formātu. Dalībvalstis fiziskajās kartēs ievieš digitālus elementus, izmantojot elektroniskus līdzekļus krāpšanas novēršanai kā daļu no Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes, saprātīgā termiņā pēc tam, kad Komisija ir noteikusi prasības 8. panta 1. punktā minētajās tehniskajās specifikācijās. Komisija nosaka 8. panta 1. punktā minētās tehniskās specifikācijas līdz [1 gads pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā].
2. Dalībvalstu izdotās Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes savstarpēji atzīst visās dalībvalstīs.
3. Dalībvalstu kompetentās iestādes vai struktūras izdod, atjauno vai atsauc Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti saskaņā ar saviem valsts noteikumiem, procedūrām un praksi. Neskarot Regulu (ES) 2016/679, dalībvalstis nodrošina šīs direktīvas nolūkā savāktu un uzglabāto datu drošību, autentiskumu un konfidencialitāti. Kompetento iestādi vai struktūru, kas atbildīga par Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošanu, uzskata par Regulas (ES) 2016/679 4. panta 7. punktā minēto pārzini, un tā ir atbildīga par persondatu apstrādi. Sadarbība ar ārpakalpojumu sniedzējiem neizslēdz dalībvalsts atbildību, kas var rasties saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem attiecībā uz pienākumu neizpildi saistībā ar persondatiem.

4. Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti izdod vai atjauno dzīvesvietas dalībvalsts pēc personas ar invaliditāti vai pilnvarotas personas pieteikuma, saskaņā ar valsts tiesību aktiem. To izdod vai atjauno saprātīgā termiņā no pieteikuma iesniegšanas dienas, kas nepārsniedz 90 dienas, ja vien nav jāveic papildu novērtējumi.
5. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karte aizstāj visas pastāvošās stāvvietu izmantošanas kartes, kas izdotas saskaņā ar Padomes Ieteikumu par invalīdu stāvvietas izmantošanas kartēm ²⁰ valsts, reģionālā vai vietējā līmenī, kad tiek pieprasīta tās izdošana un jebkurā gadījumā piecu gadu laikā pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas. Šajā laikposmā dalībvalstis var atļaut, ka kartēm, kas izdotas pirms šīs direktīvas piemērošanas dienas, saskaņā ar Padomes Ieteikumu par invalīdu stāvvietas izmantošanas kartēm, to teritorijā ir tāds pats spēks kā Eiropas stāvvietas izmantošanas kartei.

²⁰ Padomes Ieteikums 98/376/EK (1998. gada 4. jūnijs), OV L 167/25, 12.6.1998., kas pielāgots ar Padomes Ieteikumu (2008. gada 3. marts), ņemot vērā Bulgārijas Republikas, Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Rumānijas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanos (OV L 63/43, 7.3.2008.).

6. Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti izdod vai atjauno kā fizisku karti. Dalībvalstis var nolemt fizisko karti papildināt ar pieejamu digitālo formātu saprātīgā termiņā pēc tam, kad Komisija ir noteikusi prasības 8. panta 2. punktā minētajās tehniskajās specifikācijās. Dalībvalstīs, kurās fiziskā karte ir papildināta ar digitālu formātu, personas ar invaliditāti var pieprasīt fizisko karti un, ja tās vēlas, gan digitālo, gan fizisko karti. Digitālais formāts nesatur vairāk persondatu kā II pielikumā Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes fiziskajai versijai paredzētie dati. Personas datus šifrē, un ievieš tehniskus piesardzības pasākumus, lai nodrošinātu, ka datu nesēju var nolasīt tikai atļauti lietotāji.
7. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 11. pantu, lai grozītu II pielikumu nolūkā mainīt II pielikumā noteiktā standartizētā formāta datu laukus, ja šādas izmaiņas ir vajadzīgas, lai formātu pielāgotu tehnikas attīstībai, novērstu viltošanu un krāpšanu, ļaunprātīgu vai nepareizu izmantošanu un nodrošinātu sadarbību, tostarp izstrādājot un ieviešot digitālos rīkus. Dalībvalstīm dod pietiekami daudz laika šādu izmaiņu īstenošanai.

III NODAĻA

KOPĪGI NOTEIKUMI

8. pants

Kopējās tehniskās specifikācijas un digitālais formāts

1. Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka kopīgas tehniskās specifikācijas, kas nodrošina Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes fiziskās versijas drošību un jaunākos digitālos elementus, tostarp atbilstošos persondatu drošības pasākumus saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679, kā arī sadarbības jautājumus, piemēram, kopīgas ES lietotnes, kas lasītu datus, kuri ietverti fizisko karšu digitālajos elementos, izmantojot elektroniskos līdzekļus krāpšanas novēršanai.
2. Komisija pieņem īstenošanas aktus, lai noteiktu pieejamus digitālos formātus Eiropas invaliditātes kartei un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartei, izmantojot I un II pielikumā noteiktos datu laukus, un nodrošinātu sadarbību.
3. Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka digitālās kartes datu glabāšanas vides tehniskās specifikācijas attiecībā uz karšu derīgumu un to numura pārbaudi, to autentiskuma kontroli, viltošanas un krāpšanas novēršanu, kartes(-šu) lasīšanu starp dalībvalstīm, tās (to) izmantošanu digitālās identitātes makā ES līmenī.
4. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 12. panta 2. punktā.

Uzraudzība, atbilstība, informācijas pieejamība un informētības palielināšana

1. Dalībvalstis Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošanas, atjaunošanas vai atsaukšanas nosacījumus un noteikumus, praksi un procedūras dara publiski pieejamas pieejamos formātos, tostarp digitālā formātā, un pēc pieprasījuma arī personu ar invaliditāti norādītajos palīgformātos.
2. Komisija un dalībvalstis veic atbilstīgus pasākumus, ar kuriem palielina sabiedrības informētību un informē personas ar invaliditāti, tostarp piekļūstamā veidā, par Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes pastāvēšanu un par nosacījumiem, ar kādiem tās var iegūt, izmantot vai atjaunot.
- 2.a Dalībvalstis veic pasākumus, ar kuriem informē personas ar invaliditāti par tādu īpašu nosacījumu vai preferenciāla režīma nodrošināšanu personām ar invaliditāti, ko veic valsts iestādes un privātie operatori, un ar kuriem veicina minēto nodrošināšanu.
3. Dalībvalstis attiecīgā gadījumā ar Komisijas atbalstu un saskaņā ar to attiecīgajām kompetencēm veic vajadzīgos pasākumus, lai novērstu Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes viltošanas vai krāpšanas risku, un aktīvi apkaro to krāpniecisku izmantošanu un viltošanu.
4. [...]
5. Ja dalībvalstis saskaras ar citas dalībvalsts izdotu karšu ļaunprātīgu vai nepareizu izmantošanu to teritorijā, tās, ja tas ir pamatoti, veic pasākumus, lai informētu dalībvalsti, kura izdevusi Eiropas invaliditātes karti vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti. Izdevēja dalībvalsts nodrošina pienācīgus turpmākus pasākumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi.

6. Dalībvalstis attiecīgā gadījumā pārbauda, vai tiek ievēroti pienākumi, kas izriet no Eiropas invaliditātes kartes vai Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes, un vai tiek ievērotas attiecīgās personu ar invaliditāti, kurām ir minētās kartes, tostarp attiecībā uz servisa dzīvniekiem, un personas (-u), kas viņas pavada vai palīdz viņām, tiesības, tostarp viņu personīgā(-o) palīga(-u) tiesības.
7. Šā panta 1. un 2. punktā minēto informāciju dara pieejamu bez maksas skaidrā, visaptverošā, lietotājdraudzīgā un viegli piekļūstamā veidā, tostarp izmantojot publisko iestāžu oficiālās tīmekļa vietnes, vai ar citiem piemērotiem līdzekļiem saskaņā ar attiecīgajām pakalpojumu piekļūstamības prasībām, kas izklāstītas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā.

10. pants

Kompetentās iestādes, struktūras un kontaktpunkti

1. Dalībvalstis izraugās kompetento iestādi vai iestādes, vai kompetento struktūru vai struktūras, kas ir atbildīgas par Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izdošanu, atjaunošanu un atsaukšanu.
2. Dalībvalstis izveido valsts kontaktpunktu(-us), lai veicinātu dialogu starp dalībvalstīm un Komisiju par šīs direktīvas pareizu transponēšanu un īstenošanu. Sešu mēnešu laikā pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā dalībvalstis informē Komisiju par kontaktpunktu(-iem).
3. [...]

IV NODAĻA

DELEĢĒTĀS UN ĪSTENOŠANAS PILNVARAS

11. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 6. panta 7. punktā un 7. panta 7. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 6. panta 7. punktā un 7. panta 7. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģējumu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas Eiropas Savienības *Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.

6. Deleģētais akts, kas pieņemts, ievērojot 6. panta 7. punktu un 7. panta 7. punktu, stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

12. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

V NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

13. pants

Izpildes panākšana

1. Dalībvalstis nodrošina atbilstīgus un efektīvus līdzekļus, lai nodrošinātu šīs direktīvas prasību izpildi.
2. Šā panta 1. punktā minētie līdzekļi ietver:
 - a) noteikumus, saskaņā ar kuriem personas ar invaliditāti var atbilstīgi valsts tiesību aktiem vērsties tiesā vai kompetentajās administratīvajās iestādēs, ja nav ievēroti vai ir pārkāpti pienākumi, kas noteikti šajā direktīvā, un valsts noteikumi, ar kuriem īsteno šo direktīvu;
 - b) noteikumus, saskaņā ar kuriem viena vai vairākas no turpmāk minētajām struktūrām, kā noteikts valsts tiesību aktos, var saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūrām personas ar invaliditāti, kura aizstāv savas tiesības, vārdā vai viņas atbalstam ar šīs personas piekrišanu vērsties tiesā vai kompetentajās administratīvajās struktūrās jebkurā tiesvedībā vai administratīvajā procesā, kas paredzēts šajā direktīvā noteikto pienākumu izpildei:
 - publiskas iestādes vai to pārstāvji;
 - privātas apvienības, organizācijas vai citas juridiskas personas, kurām ir likumīgas intereses nodrošināt šīs direktīvas noteikumu ievērošanu.

14. pants

Noteikumu neievērošana

1. Dalībvalstis pieņem noteikumus par piemērotiem pasākumiem saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi, kas piemērojami par valsts noteikumu, kuri pieņemti, ievērojot šo direktīvu, neievērošanu vai pārkāpumiem, un veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu to īstenošanu.
2. Paredzētajiem pasākumiem jābūt efektīviem, samērīgiem un preventīviem, un tie jāpapildina ar efektīvām korigējošām darbībām.
3. [...]

15. pants

Piekļuve informācijai

1. Dalībvalstis nodrošina, ka publiskās iestādes informāciju par jebkādiem īpašiem nosacījumiem vai preferenciālu režīmu, ievērojot 5. pantu, dara publiski pieejamu pieejamos formātos.
- 1.a Dalībvalstis arī mudina privātos operatorus informāciju par jebkādiem īpašiem nosacījumiem vai preferenciālu režīmu, ievērojot 5. pantu, darīt publiski pieejamu pieejamos formātos.
2. [...]
3. Šā panta 1. un 1.a punktā minēto informāciju dara pieejamu bez maksas skaidrā, visaptverošā, lietotājdraudzīgā un viegli piekļūstamā veidā, tostarp izmantojot privāto operatoru vai publisko iestāžu oficiālo tīmekļa vietni, ja tāda ir pieejama, vai citus piemērotus līdzekļus saskaņā ar attiecīgajām pakalpojumu piekļūstamības prasībām, kas izklāstītas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā.

16. pants

Ziņošana un pārskatīšana

1. Līdz dd/mm/gg [*trīs gadi pēc šīs direktīvas piemērošanas dienas*] un pēc tam reizi piecos gados Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu.
2. Ziņojumā, cita starpā, ņemot vērā sociālo un ekonomisko attīstību, aplūko Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izmantošanu, lai novērtētu nepieciešamību pārskatīt šo direktīvu.
3. Dalībvalstis pēc Komisijas pieprasījuma un savlaicīgi dara zināmu Komisijai informāciju, kas tai nepieciešama šāda ziņojuma sagatavošanai.
4. Komisijas ziņojumā ņem vērā personu ar invaliditāti, ekonomiski ieinteresēto personu un attiecīgo nevalstisko organizāciju, tostarp personas ar invaliditāti pārstāvošu organizāciju, viedokli.

17. pants

[...]

18. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstis ne vēlāk kā dd/mm/gg [*36 mēnešu laikā pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas*] pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara zināmu Komisijai minēto noteikumu tekstu.

2. Tās piemēro minētos noteikumus no dd/mm/gg [*ne vēlāk kā 48 mēneši kopš šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas*].
3. Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā šāda atsauce izdarāma.

19. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

20. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —

priekšsēdētājs

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

EIROPAS INVALIDITĀTES KARTES FORMĀTS

PRIEKŠPUSĒ: teksts “Eiropas invaliditātes karte” angļu valodā un valsts valodā vai valodās.

MUGURPUSĒ: valsts informācija valsts valodā(-ās), par ko lemj izdevēja dalībvalsts. Dalībvalstīm ir atļauts ieviest papildu un/vai konkrētāku informāciju par kartes turētāja invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotām tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem, tostarp invaliditātes veidu vai klasifikāciju, vai par tiesībām, ka viņus var pavadīt servisa dzīvnieks.

The image displays the front and back of the European Disability Card. The front of the card is blue with the European Union flag (stars) in the top left corner. It features the text "European Disability Card" and "[national language]" in white. Below this, there is a white rectangular area for a photo. To the right of the photo, there are six white input fields for personal information: "[national language]/Name", "[national language]/Surname", "[national language]/Date of birth", "[national language]/Card serial number", "[national language]/Date of issuance", and "[national language]/Expiry date". A small white letter "A" is visible in the top right corner of the front card. The back of the card is also blue and features a white QR code in the bottom right corner.

1. Eiropas invaliditātes kartes lielums atbilst ID-1 formātam, kas noteikts ar ISO/IEC 7810.
2. [...]
3. Uz kartes ir:
 - kartes turētāja fotoattēls;
 - kartes turētāja uzvārds un vārds;
 - kartes turētāja dzimšanas datums;
 - kartes sērijas vai došjē numurs.
4. Kartes krāsas ir gaiši zila un tumši zila, kā norādīts attēlā, un saskaņā ar šādu specifikāciju:
 - tumši zilā krāsa: CMYK 100, 90, 10, 0
RGB 0, 68, 148
 - gaiši zilā krāsa: CMYK 94, 63, 7, 1
RGB 0, 110, 183
5. Uz kartes norāda kartes izdošanas datumu un derīguma termiņu.
6. Uz kartes jābūt valsts kodam uz tumši zila apla.
7. Burtiem izmanto fontu *ARIAL Regular* vai, ja tas nav iespējams, citu *Sans Serif* fontu. Būtu jānodrošina, ka pastāv pietiekams kontrasts starp priekšplāna un fona krāsām.

8. Vārdus “Eiropas invaliditātes karte” attēlo ar *Arial* fontu un Braila rakstā, izmantojot Mārburgas sistēmas izmērus.
9. Fakultatīvo burtu “A” (+Braila zīmi) var pievienot, ja karte dod tiesības uz personīgo(-iem) palīgu(-iem) vai citu(-ām) personu(-ām), kas palīdz un ir atzīta(-s) saskaņā ar valsts praksi, vai servisa dzīvniekiem. Burtu “A” var pievienot arī attiecībā uz personām ar invaliditāti, kurām ir lielāka vajadzība pēc atbalsta saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi.
10. Pēc 6. panta 1. punktā minēto tehnisko specifikāciju pieņemšanas tiks pievienots *QR* kods un, iespējams, citi digitālie elementi, kuros izmantoti elektroniski līdzekļi krāpšanas novēršanai.
11. Ierakstus norāda angļu valodā un tās dalībvalsts valsts valodā vai valodās, kura izdod Eiropas invaliditātes karti. Ja dalībvalsts šos ierakstus vēlas veikt valsts valodā, kas nav kāda no šīm: angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, horvātu, igauņu, īru, itāļu, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu vai zviedru valoda, tā, neskarot citus šā pielikuma noteikumus, izstrādā minēto karti divās valodās, izmantojot vienu no iepriekš minētajām valodām. Ja dalībvalsts vēlas izdarīt ierakstus bulgāru vai grieķu valodā, tā izstrādā karti divās valodās, izmantojot latīņu alfabēta burtus.

EIROPAS INVALIDU STĀVVIETAS IZMANTOŠANAS KARTES FORMĀTS

PRIEKŠPUSE

	EUROPEAN PARKING CARD FOR PERSONS WITH DISABILITIES [NATIONAL LANGUAGE]
 [national language]/Date of issuance:	
 [national language]/Expiry date:	
 [national language]/Card serial number:	
 [national language]/ Issuing authority/organisation:	
 [national language]/Vehicle plate number (optional):	

MUGURPUSE

 [national language]/Surname:	This card entitles the holder to local parking conditions and facilities available in the Member State concerned. [national language]
 [national language]/Forename:	When in use, the card is to be displayed at the front of the vehicle in such a way that the front of the card is clearly visible for checking purposes. [national language]
 [national language]/Date of birth:	

1. Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas kartes izmērs:
 - garums: 106 mm
 - platums: 148 mm
2. Kartes krāsas ir tumši zila un dzeltena, kā norādīts iepriekš attēlā, un saskaņā ar šādu specifikāciju:
 - tumši zilā krāsa: CMYK 100, 90, 10, 0
RGB 0, 68, 148
 - dzeltenā krāsa: CMYK 94, 63, 7, 1
RGB 255, 237, 0
3. Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karti priekšpusē un mugurpusē vertikāli sadala divās daļās.
 - a) Priekšpusē kreisajā daļā norādīts:
 - ratiņkrēsla lietotāja simbols tumši zilā krāsā uz dzeltena fona;
 - stāvvietas izmantošanas kartes izdošanas datums un derīguma termiņš;
 - stāvvietas izmantošanas kartes sērijas numurs;
 - izdevējiestādes/organizācijas nosaukums;
 - ja karte ir piesaistīta transportlīdzeklim, norāda tā numura zīmi. Attiecībā uz dalībvalstīm, kuras nepieprasa norādīt numura zīmi, kartē neiekļauj attiecīgo datu lauku.

b) Priekšpusē labajā daļā norādīts:

- ar drukātiem burtiem – vārdi “*European Parking Card for persons with disabilities*” (Eiropas invalīdu stāvvietas izmantošanas karte) angļu valodā un tās dalībvalsts valsts valodā(-s), kas izdevusi karti;
- tās dalībvalsts, kas izdevusi stāvvietu izmantošanas karti, kods, ko ieskauj Eiropas Savienību simbolizējošu zvaigžņu aplis.
- Pēc 7. panta 1. punktā minēto tehnisko specifikāciju pieņemšanas tiks pievienots *QR* kods un, iespējams, citi digitālie elementi, kuros izmantoti elektroniski līdzekļi krāpšanas novēršanai.

c) Mugurpusē kreisajā daļā norādīts:

- kartes turētāja uzvārds;
- kartes turētāja vārds(-i);
- kartes turētāja dzimšanas datums;
- [...]
- [...]
- [...]
- [...]

d) Mugurpusē labajā daļā angļu valodā un tās dalībvalsts valsts valodā(-s), kas izdevusi karti, norādīts

- paziņojums: “Šī karte dod tās turētājam tiesības izmantot vietējos stāvvietu izmantošanas nosacījumus un personām ar invaliditāti paredzētās stāvvietas, kas ir pieejamas attiecīgajā dalībvalstī.”;
- paziņojums: “Karte jāizvieto transportlīdzekļa priekšpusē tā, lai pārbaudes laikā kartes priekšpuse būtu skaidri redzama.”

4. Ierakstus norāda angļu valodā un tās dalībvalsts valsts valodā vai valodās, kura izdod stāvvietas izmantošanas karti. Ja dalībvalsts šos ierakstus vēlas veikt valsts valodā, kas nav kāda no šīm: angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, horvātu, igauņu, īru, itāļu, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu vai zviedru valoda, tā, neskarot citus šā pielikuma noteikumus, izstrādā minēto karti divās valodās, izmantojot vienu no iepriekš minētajām valodām. Ja dalībvalsts vēlas izdarīt ierakstus bulgāru vai grieķu valodā, tā izstrādā karti divās valodās, [...] izmantojot latīņu alfabēta burtus.

5. [...].
